

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) COVID-19 GÖREV GRUBU

GÜNÜN KONUSU:

YENİ KORONAVİRÜS HASTALIĞI (COVID-19)

NEDEN KOMPLEKS BİR DURUM?

Dokuman Dr. Dilek Aslan tarafından 14.4.2020 tarihinde hazırlanmıştır.

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) dünyada “kompleks” bir durum olarak çözülmesi gereken bir sorundur. Bu konuda bilim insanları benzer değerlendirmeler yapmaktadırlar ve sorunun doğru çözümü için kompleks durumu daha ayrıntılı olarak tanımlamaya çalışmaktadırlar. Bu konuda Thomas P. Erlinger 18 Mart 2020 tarihinde, bir değerlendirme yapmış ve COVID-19’un “kompleks” bir durum olduğunu aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır:¹

1. Hastalık dünyada yaygın görülen bir sorundur.
2. Dünyada hastalığın şiddeti ve ölüm hızları ile ilgili belirsizlikler bulunmaktadır.
3. Tanıdaki gecikmeler yayılımın kontrolü ve hastalık nedenli ölümlerin değerlendirilmesiyle ilgili zorluklar yaratabilir.
4. Salgınla ilgili verilen yanıtların “merkezi” olmamasını yaratabileceği aksaklıklar olabilir. Salgının başlangıcında daha yerel düzeyde süren çalışmalar salgının büyümesiyle ve yayılmasıyla ancak daha merkezi bir yaklaşıma yönelir.
5. Sürecin çok hızlı değişmesi salgına yönelik verilmesi gereken “en iyi” yanıtı da zorlaştırmaktadır. Salgınla ilgili “başarı” ya da “başarısızlık” sadece geriye yönelik olarak değerlendirilebilir.

Sn. Erlinger’in değerlendirmesinin tamamı bu metnin altında yer alan bağlantıdan erişilerek okunabilir. Yapılan değerlendirmeler elbette yapıldığı tarihin mevcut bilgileri ile sınırlıdır. O günden bu yana COVID-19 ile ilgili biriken bilimsel verilerin Sn. Erlinger tarafından gündeme taşınan kimi başlıkların biraz daha netleşmesine katkı sağladığı düşünülebilir.

Bugün için; hastalığın yarattığı sorunların yaygınlığı, seyri, korunma, tanı ve tedavi seçenekleri ile ilgili halen bilimin netleştiremediği konular COVID-19’un dünya için farklı boyutları ile ciddiyetini koruduğunu ortaya koymaktadır. Bilimsel çalışmaların hastalıkla ilgili “bilinmezlerle” daha fazla yönelmesini ve mümkün olan “en kısa” süre içinde yanıtların üretilmesini bütün dünya beklemektedir.

Bilim emeği, evrensel bakış açısını, akılcı üretimi ve tabii umudu her zaman içinde barındırır, bilinmezleri çözmek için de en önemli anahtardır. Toplumun bilimsel yaklaşıma sahip çıkması ve bilim dışı yaklaşımları dikkate almaması son derece değerlidir, gereklidir ve sürecin istenilen yönde gelişmesinin en önemli hızlandırıcı faktörlerinden birisidir.

¹ Erlinger TP. Complexities of epidemics. [Internet] <https://www.elsevier.com/connect/coronavirus-information-center> Erişim:14.4.2020.